

Samostalne hrvatske države ne bi bilo bez junaštva
hrvatskih ljudi, bez zajedništva svih domoljuba

Kolinda GRABAR-KITAROVIĆ,
predsjednica RH i vrhovna
zapovjednica OSRH

BUDIM POVIJE

Pred nama je jubilara obljetnica ustro-
javanja Oružanih snaga RH i 25 godina
od prvog postrojavanja hrvatskih vojnih
i policijskih snaga na stadionu u Kranjče-
vićevoj ulici. Uoči velike vojne obljetnice
razgovarali smo s predsjednicom RH i
vrhovnom zapovjednicom OSRH Kolin-
dom Grabar-Kitarović koja je tom prigo-
dom posebno istaknula kako je junaštvo
i zajedništvo koje nas je tad nosilo bilo
ključno u prijelomnim trenucima bor-
be za hrvatsku slobodu što su uslijedili.
Predsjednica se u razgovoru osvrnula i na
ugled koji su svojom profesionalnošću i
odgovornošću stekle Oružane snage RH,
ali i na druge važne teme vezane uz hr-
vatski obrambeni sustav.

**Uskoro ćemo obilježiti dvadeset
petu obljetnicu Oružanih snaga
RH koje su u tom razdoblju prešle
iznimno težak put. Što biste kao
vrhovna zapovjednica posebno
izdvojili?**

Republika Hrvatska prošla je težak i po-
gibeljan put do svoje slobode i među-
narodno priznate samostalnosti. Osobit
doprinos tome dale su naše Oružane sna-
ge. Stoga se može reći da samostalne
hrvatske države ne bi bilo bez junaštva

Hrvatska je iz otvorene velikosrpske oružane agresije tijekom Domovinskog rata izašla kao pobjednica

HRVATSKI
VOJNIK

broj 500 / 20. svibnja 2016.

5

Željko STIPANOVIĆ, Vesna PINTARIĆ, fotoarhiva Ured predsjednice RH

Imali smo jedinstvenu povlasticu doživjeti najslavnije stranice naše nacionalne povijesti još od vremena svoje samostalne države u doba narodnih vladara. U godinama stvaranja, obrane i oslobođanja Republike Hrvatske sažeta su stoljeća naše povijesti, naše tragedije i naše nade, i sve naše pobjede, koje su vodile do ove, konačne. Pokazali smo da znamo, da hoćemo i da možemo sve kad smo složni, kad nas vodi domoljublje, kad nas nadahnjuje misao slobode. Budimo ponosni na slavnu povijest hrvatske vojske! Neka nas ta baština nadahnjuje danas i uvijek na predan rad za našu slobodu, neovisnost, sigurnost i mir...

O PONOSNI NA SLAVNU PVIJEST HRVATSKE VOJSKE!

hrvatskih ljudi, bez zajedništva svih domoljuba. Još pamtim postrojavanje na stadionu u Kranjčevićevoj 28. svibnja 1991. kad smo doslovce prstali od ponosa i samopouzdanja. Suprug i ja, još kao studenti, dojurili smo do stadiona. Željeli smo svakako vidjeti i svjedočiti tom povijesnom postrojavanju. Zahvaljujući jednom saborskom zastupniku koji nam je ustupio ulaznice, ušli smo na stadion. Bili su to zaista povijesni trenuci, trenuci u kojima je hrvatski narod iskazao svoje zajedništvo i nepokolebljivu volju braniti svoju slobodu i ostvariti svoju državu, koju je nedugo prije toga iskazao na referendumu održanom 19. svibnja 1991. Bio je to početak stvaranja naših Oružanih snaga. Skora otvorena agresija četnika i ostatka bivše JNA na Hrvatsku pokazala je koliko je odluka o formiranju Zbora narodne garde bila uistinu povijesno važna. Od dragovoljnih postrojbi domoljuba i branitelja, Hrvatska vojska u iznimno je kratkom vremenu stasala do uvažavane vojne sile, koja je prvotno zaustavila neprijateljsku agresiju, a potom oslobodila okupirane dijelove Hrvatske tijekom niza vojno-redarstvenih operacija, pri

čemu svakako treba izdvojiti Bljesak i Oluju. Važno je istaknuti kako je Hrvatska vojska u tom vremenu kao oružana sila dosegla iznimno zahtjevanu razinu operativnih sposobnosti te je temeljem postupnog pridobivanja međunarodne politike znatno pridonijela slamanju velikosrpske politike, ne samo na području Hrvatske, nego i u Bosni i Hercegovini, što je zaključeno međunarodnim Daytonskim sporazumom i okončanjem rata u toj državi. Sretna je povijesna okolnost da su tadašnje državno čelništvo i prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman sagledali svu složenost tih zbivanja te su donosili i provodili ključne odluke koje su se pokazale strateškim u tadašnjem vremenu, a s današnjim odmakom od 25 godina sve više dobivaju na povijesnoj važnosti i vrijednosti. Želim pritom istaknuti važnu značajku: nije se razmišljalo kako ćemo, koliko to stoji, imamo li ljude... Drugim riječima, nisu se nalazili razlozi kako ne uspjeti, nego kako uspjeti. Nastupalo se odlučno i jasno, ali mudro i odgovorno. Smatram kako bi se danas, s pozicije prisutne politikantske retorike i kojekakvih skrupula kad je

Hrvatska koju danas imamo rezultat je ponajprije hrvatskog zajedništva i žrtve hrvatskih domoljuba, hrvatskih branitelja, pripadnika Zbora narodne garde - Hrvatske vojske i redarstvenika MUP-a. Zbog svih onih koji su ugradili sebe tijekom obrambenog Domovinskog rata u slobodnu i samostalnu Hrvatsku, imamo državu koju danas živimo i koju će izgrađivati naraštaji koji će doći...

u pitanju državna politika, trebalo što više ugledati na način vođenja politike onog vremena.

Hrvatska koju danas imamo rezultat je ponajprije hrvatskog zajedništva i žrtve hrvatskih domoljuba, hrvatskih branitelja, pripadnika Zbora narodne garde - Hrvatske vojske i redarstvenika MUP-a. Zbog svih onih koji su ugradili sebe tijekom obrambenog Domovinskog rata u slobodnu i samostalnu Hrvatsku, imamo državu koju danas živimo i koju će izgrađivati naraštaji koji će doći.

Oružane snage nastale su na vriednostima Domovinskog rata iz kojeg smo izašli kao pobjednici. Po vašem mišljenju, valoriziraju li se te vrijednosti u javnosti na pravi način ili bismo trebali biti još svjesniji važnosti i uloge koju Domovinski rat ima u našoj povijesti?

Hrvatska je iz otvorene velikosrpske oružane agresije tijekom Domovinskog rata izašla kao pobjednica. No, cijena je bila visoka u velikom broju stradalih hrvatskih branitelja i civila, kao i strahovitom razaranju civilnih objekata u Republici Hrvatskoj, povijesnih i sakralnih

građevina zaštićene kulturne baštine svjetskog ugleda, koje nije viđeno od Drugog svjetskog rata. Gospodarstvo je na okupiranim područjima također bilo razoreno ili opljačkano. Nakon vojne pobjede i mirne reintegracije trebalo je neka područja Hrvatske izgrađivati gotovo od nule.

Kad je riječ o Domovinskom ratu, važno je uvijek naglašavati dvije činjenice: prvo, pobijedili smo vlastitim snagama i sposobnošću, te velikim srcem hrvatskog čovjeka; i drugo, bez pretjerivanja, ovo je, s obzirom na trajnost i razmjere, primjer etički čistog rata. Ne samo što smo gledali da na hrvatskoj strani bude što manje žrtava, nego se itekako vodilo računa da ih bude što manje i na strani okupatora. Ako se sjetimo vlastitih i nekih drugih iskustava tijekom i nakon Drugog svjetskog rata, ako znamo što se događalo hrvatskim civilima i zarobljenicima koji su tijekom velikosrpske agresije 1991. pali u ruke četnika, onda je to još jasnije. Te činjenice moramo naglašavati jer one našoj pobjedi daju pravi sjaj. Dakako, bilo je osvetničkih incidenata, pojedinačnih zločina, i ne treba ih opravdavati. No, oni se, nažalost, pretjerano ističu na štetu činjenica koje sam istaknula. Drugim riječima, Domovinski rat uzorno je vođen prema međunarodnim pravilima ratovanja i to moramo uvijek naglašavati. Stoga, ne samo zbog vojne pobjede, nego i zbog načina na koji je ostvarena, smijemo se i trebamo ponositi i pobjedom i svojom državom.

Domovinski rat nisu, dakle, samo zbivanja koja su obilježila tešku bitku za hrvatsku suverenost i suvremenu uređenost države primjerenu zapadnim demokracijama, nego je Domovinski rat postao i sinonimom za junaštvo hrvatskih ljudi, domoljublje, zajedništvo hrvatskih građana i državotvornost hrvatskog naroda. Vrijednosti koje je obrambeni Domovinski rat iznjedrio ugrađene su stoga kao kamen zaglavni u temelj samostalne i suvremene države Hrvatske. Porazno je, međutim, što se u javnom prostoru pokušava nametnuti, a nije, nažalost, riječ o slučajnoj i usputnoj pojavnosti, netočna predodžba o Domovinskom ratu i novijoj hrvatskoj povijesti. Učestali su pokušaji da se Domovinski rat stavi isključivo i samo u negativni kontekst zbivanja koja su, kako sam rekla, izvučena iz cjelovitog sagledavanja događanja u određenom

vremenu i prostoru. U tom smislu potrebno je napomenuti kako je, unatoč izvrsno pripremljenim i vođenim operacijama kojima su oslobođena okupirana područja Hrvatske, na Međunarodnom sudu za bivšu Jugoslaviju u Den Haagu Hrvatska morala dugi niz godina braniti od kriminalizacije svoje generale te dokazivati ispravnost svojih postupaka na koje je kao punopravna članica međunarodne zajednice imala puni legitimitet. Je li do toga uopće moralo doći, drugo je pitanje, no to je sad, srećom, prošlost. Stoga je nužno u vremenu koje dolazi, prije svega mladim naraštajima, putem stvarnih i osvjedočenih pokazatelja, predočiti i približiti zbivanja koja su obilježila razdoblje 90-ih godina prošlog stoljeća te ih uputiti na značaj, važnost i trajne etičke i političke vrijednosti Domovinskog rata.

Ugled koji su Oružane snage RH stekle sudjelovanjem u mirovnim misijama i operacijama pozicionirao nas je kao

pouzdanog i odgovornog partnera što je rezultiralo tim da i u mirovnoj misiji Odlučna potpora imamo vrlo značajnu ulogu u savjetovanju afganistanskih snaga sigurnosti, a jednako tako, vrijedan doprinos dajemo i u misijama i operacijama Europske unije. Kako to komentirate?

Nedugo nakon završetka Domovinskog rata Hrvatska je započela reforme u sustavu obrane te su prvi naraštaji časnika i dočasnika Oružanih snaga upućivani u međunarodna središta za izobrazbu i obuku zemalja članica NATO-a već krajem 1995. godine. Do 1999. velik broj hrvatskih časnika završio je međunarodnu izobrazbu i obuku, uz ostalo i za sudjelovanje u međunarodnim mirovnim misijama svih razina. Na taj način bilo je olakšano sastavljanje prvog hrvatskog kontingenta koji je upućen u međunarodnu UN-ovu misiju potpore miru u Sijeri Leoneu.

Slijedni postupci preustroja i osuvremenjivanja Oružanih snaga usmjereni na ustrojbene i organi-

zacijske promjene radi usvajanja i primjene međunarodnih standarda u sklopu priprema za punopravno članstvo u NATO savezu poticali su razvoj sposobnosti Hrvatske vojske glede djelotvornog sudjelovanja u međunarodnim misijama potpore miru. Težište je s vremenom s UN-ovih misija stavljeno na NATO-ove operacije u Afganistanu, ISAF i Odlučnu potporu, te na Kosovo u okviru KFOR-a. Sudjelovanje u navedenim operacijama potvrdilo je Hrvatsku kao odgovornog i pouzdanog saveznika te ujedno poslužilo Oružanim snagama za razvoj i nadgradnju usvojenih vojnih sposobnosti u međunarodnom okružju. Stoga je potrebno istaknuti kako se takva znanja i iskustva ne mogu nadomjestiti putem obučnih i vježbovnih aktivnosti vojnika, dočasnika i časnika na vježbalištima ili vojnim poligonima! Posebno je potrebno u ovoj prigodi naglasiti kako je sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u NATO-ovim misijama i operacijama od 2001. do 2009.

Domovinski rat postao je sinonimom za junaštvo hrvatskih ljudi, domoljublje, zajedništvo hrvatskih građana i državotvornost hrvatskog naroda. Vrijednosti koje je obrambeni Domovinski rat iznjedrio ugrađene su stoga kao kamen zaglavni u temelj samostalne i suvremene države Hrvatske.

godine omogućilo ključnu potporu u donošenju odluke o prijmu Republike Hrvatske u punopravno članstvo Saveza.

Do današnjeg je dana približno 7000 pripadnika i pripadnika Oružanih snaga sudjelovalo u međunarodnim misijama i operacijama potpore miru pod vodstvom UN-a, NATO-a i EU-a što je ujedno u velikoj mjeri pridonijelo jačanju međunarodnog ugleda Republike Hrvatske.

Početkom travnja obilježili smo sedmu obljetnicu ulaska u punopravno članstvo NATO saveza. Novi oblici prijetnji kojima je ugrožena međunarodna sigurnost zahtijevaju i od Saveza prilagodbu kako bi se na njih najučinkovitije odgovorilo. Što NATO, a time i Republika Hrvatska kao njegova članica, može učiniti kako bi se potencijalne prijetnje učinkovito spriječile?

Punopravnim članstvom u Savezu zaokružen je cjelovit i zahtjevan proces uspješno provedenih pristupnih reformi na svim razinama, no kon-

tinuirano ulaganje u sustav obrane i nacionalnu sigurnost trajni je imperativ. Jednako tako, sudjelovanje u misijama, operacijama i vojnim vježbama NATO saveza za Republiku Hrvatsku postao je prioritet i prije samog ulaska u članstvo, što se pokazalo vrlo djelotvornim kad je riječ o izgradnji potrebnih vojnih sposobnosti.

NATO je najjači vojni savez kolektivne obrane u svjetskim okvirima, no suvremeni sigurnosni izazovi s kojima se suočavaju njegove članice ukazuju na potrebu izgradnje i održavanja potrebne vojne sposobnosti kojom će se omogućiti djelotvoran i uspješan odgovor na rastuće sigurnosne izazove. A oni nisu isključivo vojne prirode: klimatske promjene, prirodne nepogode, tehnološke nezgode s neželjenim onečišćenjem okoliša, kibernetičke (cyber) ugroze, migracije stanovništva, globalni terorizam i sl. upućuju na potrebu okrupnjavanja i objedinjavanja svih raspoloživih obrambenih i sigurnosnih čimbenika, ponajprije na nacionalnoj razini. Navedene potrebe upućuju isto tako na nužnost jačanja jedinstva

Saveza i njegove transatlantske poveznice, kao i osiguranje potrebnih financijskih i materijalnih resursa za potrebe obrane te racionalizaciju i okrupnjavanje tih resursa putem odgovarajućih NATO-ovih inicijativa. Također, neke suvremene sigurnosne prijetnje usmjeravaju NATO na šire međunarodne napore. Stoga će uključivanje država partnera na regionalnoj razini u zajedničke operacije i misije, te razmjena stručnih savjeta i ekspertiza tih država s NATO-om, osnažiti kooperativnu sigurnost i uspostaviti čvrsto i trajno partnerstvo. Ukratko, sigurnost u dvadeset prvom stoljeću podrazumijeva kolektivnu sigurnost pa stoga nove asimetrične ugroze zahtijevaju sveobuhvatan pristup i novu razinu konzultacija i suradnje između NATO-a i partnerskih nacija te međunarodnih organizacija. Tijekom proteklog razdoblja NATO je postao platforma za takvu vrstu konzultacija i suradnje putem uspostave sigurnosnog dijaloga s partnerima, razmjenom stečenih vrijednih iskustava i ekspertiza, otvaranjem prostora za sudjelovanje partnerskih nacija u međunarodnim NATO-ovim misijama i operacijama te promoviranjem interoperabilnosti među oružanim snagama članica i partnera. S tim u vezi, Hrvatskoj predstoji proces ozbiljnog promišljanja i osmišljavanja nadgradnje postojećih mehanizama nacionalne sigurnosti te uspostave jedinstvenog sustava domovinske sigurnosti kojim će se obuhvatiti sva javnopravna tijela – dionici domovinske sigurnosti. Na taj način bit ćemo u mogućnosti razvijati potrebne sposobnosti i okrupnjavati ih domicilno, te povezivati ih međunarodno u skladu s članstvom u integracijskim sustavima kolektivne sigurnosti, kako bismo bili u mogućnosti učinkovito odgovoriti na sadašnje i buduće sigurnosne ugroze te djelotvorno zaštititi nacionalne, domovinske interese.

Ove godine trebao bi se održati NATO-ov samit u Varšavi. Očekujete li pronalaženje konkretnog odgovora lidera NATO zemalja na sve intenzivnije i učestalije prijetnje globalnoj sigurnosti i dolazi li u tom kontekstu inicijativa Pamet-

na obrana još više do izražaja?

NATO je danas u mnogo boljoj poziciji nego što je bio prije dvije godine za samita u Walesu. Od 2014. postignut je najveći porast sposobnosti kolektivne obrane, implementacija *The Readiness Action Plan* provodi se prema zacrtanoj dinamici, NATO-ove Snage brzog odgovora povećane su na više od 40 000 vojnika, a u međuvremenu su pripremljene i provedene stotine NATO-ovih vojnih vježbi, od kojih su neke od najvećih po opsegu i angažiranju snaga u zadnjem desetljeću (Trident Juncture). U idućim mjesecima pripreme za NATO-ov samit u Varšavi države saveznice nastavit će raditi na izgradnji sposobnosti i prilagodbi Saveza za odgovor na sigurnosne prijetnje. Očekivanja su kako će ovogodišnji sastanak na vrhu pridonijeti ne samo daljnjem jačanju euroatlantske poveznice Saveza, nego i povećanju dinamike suradnje Saveza s međunarodnim organizacijama i državama partnerima (UN, Gulf Cooperation Council and the African Union, Finska, Švedska, Ukrajina, Moldova, Gruzija, Irak, Jordan, Tunis, UAE...).

Jednako tako, SAD namjerava, u suradnji s državama saveznicama, povećati vojnu prisutnost u Europi dodatnim razmještanjem postrojbi na istočnim granicama Saveza, a na osnovi rotacije, zamjene snaga. Predstojeći samit svakako će dodatno potaknuti daljnje jačanje temeljnih vrijednosti Saveza kojima je svaka članica posvećena: vrijednostima slobode, demokracije, vladavine prava i ljudskih prava. NATO će nastaviti ulagati u navedene vrijednosti, uključujući i ispunjavanje obveza prema izbjeglicama s područja Bliskog istoka. Nećemo dopustiti da migrantska kriza postane otvoreno pitanje koje bi dovelo na kušnju solidarnost i humanost te izazvalo podjele i izoliranost među saveznicama. Nove sigurnosne prijetnje imat će za posljedicu jačanje sposobnosti i otpornosti članica Saveza na ključnim područjima od važnosti za sigurnost i obranu. Države članice, među ostalim, moraju razviti sposobnosti za odgovor na kibernetičke (cyber) prijetnje, civilno-vojne sposobnosti za odgovor na krize te djelotvoran sustav zaštite nacionalne kritične infrastrukture.

Čim veća razina otpornosti na sigurnosne prijetnje imat će za posljedicu veću razinu odvratanja od nastajanja mogućih sigurnosnih ugroza.

Često ste u svojim istupima isticali važnost obveznog služenja vojnog roka koji je kod nas zamijenjen dragovoljnim, što je zapravo i trend u većem dijelu europskih vojski. Zašto mislite da nam je potrebno obvezno služenje?

Nije nužno da se osposobljavanje za vojnu službu provodi kroz klasično služenje, kako ste naveli. Ono se može provoditi i putem stručne izobrazbe i obuke u terenskim uvjetima u prihvatljivom trajanju od nekoliko tjedana do nekoliko mjeseci. Namjera je, u skladu s raspoloživim financijskim resursima, mladim naraštajima pružiti mogućnost navedenog služenja u Oružanim snagama, na što prema zakonskim odredbama imaju pravo. No, zašto bježati i od toga da je to obveza? Kao što nas obvezuju obiteljski i drugi odnosi, obvezuje nas i domovinstvo. Svakako, moramo na vrijeme započeti znavljanje pričuvnog sastava Oružanih snaga jer je većina pripadnika tog sastava iz vremena Domovinskog rata te će u idućem kraćem razdoblju prijeći dopuštenu dobnu granicu. Isto tako, stručno osposobljavanje za vojne pričuvnike obuhvaća usvajanje znanja i vještina koji se mogu primijeniti u svakom složnom organizacijskom sustavu, što znači da se prema potrebi mogu koristiti u postupcima odgovora na sigurnosne krize. S obzirom na raznovrsnost mogućih sigurnosnih prijetnji i ugroza, navedeno promišljanje ne možemo promatrati zasebno, nego je tu tematiku potrebno sagledati i u okviru sveobuhvatnog sustava nacionalne domovinske sigurnosti te postupaka upravljanja krizama prema NATO-ovim načelima.

Velik je priljev migranata pred Europsku uniju stavio problem s kakvim se dosad, bar ne u tolikom obliku, nije imala priliku susretati, a zbog različitog mišljenja kako pristupiti tom problemu stječe se dojam da

Europska unija nema jedinstvenog rješenja. Gdje je po vama granica između razumijevanja teške ljudske sudbine koja je zadesila većinu migranata i one sigurnosne koja u potencijalnu opasnost stavlja veći dio europskih zemalja te kako bi se Republika Hrvatska trebala postaviti prema tom problemu?

Načelo jednakih mogućnosti jedno je od temeljnih načela djelovanja i svakodnevnog života u Oružanim snagama, počevši od školovanja, obuke, raspoređivanja na dužnosti, promicanja, sudjelovanja u operacijama potpore miru, odnosno cjelokupnog profesionalnog razvoja pripadnika i pripadnika Oružanih snaga. Naše su Oružane snage upravo u operacijama potpore miru pokazale da jedino suradnjom sa svim pripadnicima društva mogu ostvariti uspjeh, odnosno pridonijeti izvršavanju osnovne misije, a to je potpora sigurnosti i stabilnosti.

Briga o ljudima, humanitarna osjetljivost za sve raseljene žitelje s područja zahvaćenih ratnim zbivanjima u Siriji, Iraku i Afganistanu te pomoć ponajprije djeci i starijim osobama koji su zahvaćeni migrantskim valom treba biti naša težišna odrednica. Pravodobno i primjereno zbrinjavanje migranata u namjenskim kampovima, gdje im se može pružiti potrebna razina brige i skrbi, treba biti prvi korak u administrativnim pripremama za dobivanje potrebne dokumentacije za organiziran prihvata u državama EU-a. Navedeni pristup ujedno je i bitan preduvjet za organiziran prijevoz migranata te kontrolu njihova prelaska preko državnih granica i putovanja duž nacionalnog teritorija.

Osim humanitarne značajke, takav je pristup jedini prihvatljiv i kad je riječ o nacionalnoj sigurnosti, bilo da se odnosi na svaku državu posebno ili na Europsku uniju u cjelini. Na nužnost nadzora državne granice i kontrolu ulaska migranata na područje Republike Hrvatske upozoravala sam na samom početku migrantske krize, jer stihijski ulazak migranata u Hrvatsku, čiji je broj dnevno ponekad bio i veći od 4000, bez organiziranog pristupa, mogao je imati za posljedicu nastanak kaosa s ozbiljnim sigurnosnim posljedicama, kao i

omogućiti penetraciju terorističkih elemenata. Isto tako, pravodobno sam upozoravala i na nužnost suradnje svih susjednih država na cijeloj migrantskoj balkanskoj ruti, što se u konačnici pokazalo ključnim preduvjetom za uspostavu upravljivog postupanja u slučaju navedene krize. Hrvatska je u proteklih nekoliko mjeseci napravila snažan zaokret prema kolektivnom pristupu u rješavanju migrantske krize intenziviranjem suradnje sa svim državama na migrantskoj ruti te s nadležnim tijelima EU-a i NATO-a. U provedbenom smislu, hrvatska strana uputila je djelatnike MUP-a za potrebe ispomoci Republici Makedoniji, koja je trenutno izložena najvećim naporima kad je riječ o kontroli i nadzoru ulaska migranata na područje EU-a. Isto tako, Hrvatska je unaprijedila razinu razmjene podataka o migrantskoj krizi sa svim državama saveznicama i partnerima.

I ove, kao i prijašnjih godina, smanjen je proračun koji se odnosi na vojsku bez obzira na to što NATO-ove preporuke traže veća proračunska izdvajanja za većinu članica Saveza. Mogu li Oružane snage RH u takvim okolnostima odgovoriti na sve izazove koji se pred njih stavljaju?

Sastankom na vrhu u Walesu obvezali smo se zaustaviti rezove u državnim proračunima članica za potrebe obrane te postupno povećati izdvajanja za vojsku u razdoblju od deset godina do iznosa od 2 % BDP-a. Potrebno je naznačiti kako je kod većine članica pad troškova za potrebe obrane zaustavljen, a polovina članica za obranu izdvaja više nego 2014. godine. Kad je Hrvatska u pitanju, ovogodišnja izdvajanja iz državnog proračuna za potrebe obrane nešto su niža u usporedbi s 2015. godinom, što je rezultat gospodarskog stanja i strateškog usmjerenja Vlade u konsolidaciji državnih financija. Međutim, uzmu li se u obzir projekti kapitalne modernizacije OSRH suvremenim helikopterima Kiowa Warriors, koje će nam donirati američki saveznici, modernizacija haubicama PZH 2000, koju smo ugovorili s njemačkim Oružanim snagama po vrlo povoljnoj cijeni, te korištenje niza drugih nepovratnih potpornih fondova i programa koje nam osigurava američka vlada, na taj se način dodatno povećavaju ulaganja u sustav obrane s obzirom na proračunska sredstva. Jednako tako, potrebno je istaknuti kako se znatan dio proračunskih programiranih sredstava, kao i sva donirana materijalna te financijska sredstva iz navedenih međunarodnih fondova, koriste za modernizaciju i opremanje Oružanih snaga odnosno za jačanje obrambenih i vojnih sposobnosti, uz ostalo, namijenjenih i sudjelovanju OSRH u operacijama Saveza.

Bitno je ovom prigodom naglasiti kako Ministarstvo obrane i Oružane snage na temelju ovogodišnjih proračunskih sredstava za poslove obrane raspoložu dostatnim resursima za nesmetano izvršenje obveza te provedbu planiranih zadaća. Ali bih isto tako dodala i da Hrvatska mora povećati ulaganja u sektor obrane kako bismo dalje modernizirali svoje Oružane snage i kako bismo se dokazali i kao odgovoran partner.

Bili ste prva žena postavljena za pomoćnicu glavnog tajnika NATO-a za javnu diplomaciju, a jednako tako, prva ste hrvatska predsjednica. Kad je ravnopravnost spolova u pitanju, koja je u Republici Hrvatskoj definirana kao jedna od najviših vrednota ustavnog poretka, Oružane snage RH spadaju u vrh NATO-ovih članica po zastupljenosti žena u vojsci. Ipak, mislite li da je žena općenito mnogo teže doći do istaknutijih pozicija i zašto?

Točno. Ustavom RH određene su najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, pa je tako uz slobodu, jednakost, nacionalnu ravnopravnost, socijalnu pravdu, poštivanje prava čovjeka i dr., i ravnopravnost spolova jedna od tih vrednota. Svatko u RH ima prava i slobode, neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, rođenju i drugim osobinama i svi su pred zakonom jednaki. Republika Hrvatska stvorila je odgovarajući zakonodavni okvir donošenjem potrebnih zakona i Nacionalne politike za ravnopravnost spolova te Nacionalnog akcijskog plana za provedbu Rezolucije VS-a

UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti, u svrhu praktične implementacije rodne ravnopravnosti.

Nadalje, Republika Hrvatska u okviru svoje vanjske, sigurnosne i obrambene politike, i to na svim razinama, preuzela je odgovornost promovirati ravnopravnost spolova, odnosno praktično je živjeti. Uvjeren sam da danas nitko ne dvojbi da je za sigurnost i razvoj određenog društva potrebno sudjelovanje svih njegovih pripadnika i pripadnica. Bez poštivanja ljudskih prava i načela jednakih mogućnosti nema održivog razvoja. Usprkos dobrom normativnom okviru i vidljivom napretku, žene još nisu jednako zastupljene u hrvatskom političkom i javnom životu.

Oružane snage ne razlikuju se mnogo od hrvatskog društva u cjelini. Načelo jednakih mogućnosti jedno je od temeljnih načela djelovanja i svakodnevnog života u Oružanim snagama, počevši od školovanja, obuke, raspoređivanja na dužnosti, promicanja, sudjelovanja u operacijama potpore miru, odnosno cjelokupnog profesionalnog razvoja pripadnika i pripadnica Oružanih snaga. Naše su Oružane snage upravo u operacijama potpore miru pokazale da jedino suradnjom sa svim pripadnicima društva mogu ostvariti uspjeh, odnosno pridonijeti izvršavanju osnovne misije, a to je potpora sigurnosti i stabilnosti. Primjera radi, od samog početka sudjelovanja OSRH u NATO vođenoj operaciji u Afganistanu (ISAF), sudjelovale su i pripadnice OSRH. Što se zastupljenosti žena u Oružanim snagama RH tiče, ona je veća od 10 %, što je u prosjeku NATO-ovih članica, koji je 10,3 %. Najveći postotak zastupljenosti žena u nekoj NATO-ovoj članici jest 16,5 %, ali imamo i članice u kojima je taj postotak oko 1 %. S druge strane, zastupljenost žena na vodećim pozicijama u većini oružanih snaga mnogo je manja od cjelokupne zastupljenosti i tu ima puno prostora za napredovanje. Mi se ne možemo uspoređivati s velikim silama kao što su Sjedinjene Američke Države, koje u svojim oružanim snagama imaju 72 generalice, ali su paradoksalno, tek nedavno otvorile sve rodove, službe i struke, odnosno vojne specijalnosti za žene. U hrvatskim Oružanim snagama sve su vojne specijalnosti otvorene za oba spola. Napredovanje u profesionalnoj karijeri, a po tome Oružane snage nisu specifične, rezultat je kontinuiranog učenja, usavršavanja, napornog rada, sposobnosti i prepoznavanja tih kvaliteta u odnosu

na one koji ih nemaju. Moglo bi se reći da je ženama teže uskladiti sve obveze, za koje još postoji percepcija da su ženske obveze i uspostaviti radno-životnu ravnotežu, ali upravo uz praktičnu primjenu načela jednakih mogućnosti to bi trebalo biti moguće. Hrvatske Oružane snage služe na ponos RH i u svim zadaćama i misijama, bilo u zemlji ili u inozemstvu, pokazale su da mogu odgovoriti svim izazovima, pa tako vjerujem da će i u misiji integracije žena u svakodnevne zadaće nastaviti dobro započeti posao.

Što biste u prigodi obilježavanja 25 godina od osnutka OSRH poručili svim pripadnicama i pripadnicima?

Prije svega bih iskazala zahvalu i trajno priznanje svim domoljubima, dragovoljcima, svim braniteljima koji su dali svoje živote, zdravlje, i svoje najbolje godine za samostalnu i suverenu Republiku Hrvatsku, kao i njihovim obiteljima. Imali smo jedinstvenu povlasticu doživjeti najslavnije stranice naše nacionalne povijesti još od vremena svoje samostalne države u doba narodnih vladara. U godinama stvaranja, obrane i oslobađanja Republike Hrvatske

Hrvatska mora povećati ulaganja u sektor obrane kako bismo dalje modernizirali svoje Oružane snage i kako bismo se dokazali i kao odgovoran partner

sažeta su stoljeća naše povijesti, naše tragedije i naše nade, i sve naše pobjede, koje su vodile do ove, konačne. Pokazali smo da znamo, da hoćemo i da možemo sve kad smo složni, kad nas vodi domoljublje, kad nas nadahnjuje misao slobode.

Djelatnim, pričuvinim i umirovljenim pripadnicama i pripadnicima Oružanih snaga, ma gdje bili u ovom trenutku, čestitam ovu jubilaru, 25. obljetnicu Oružanih snaga, uz riječi zahvale za sve napore i predanost koje su ugradili u njihov nastanak i razvoj. Budimo ponosni na slavu povijesti hrvatske vojske! Neka nas ta baština nadahnjuje danas i uvijek na predan rad za našu slobodu, neovisnost, sigurnost i mir. ■